

NHÀ SÁCH WEUPBOOK

**TÀI LIỆU TẶNG KÈM CAO THỦ ĐỀ
TOÁN – VĂN – ANH LUYỆN THI VÀO 10
ĐỀ MẪU NHƯ THI THẬT!**

MÔN: NGỮ VĂN

ĐỀ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 – PHÚ THỌ (ĐỀ 1)

MÔN NGỮ VĂN

Thời gian: 120 phút

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

BỨC TRANH TUYỆT VỜI

Một họa sĩ suốt đời mơ ước vẽ một bức tranh đẹp nhất trần gian. Ông đến hỏi vị giáo sĩ để biết được điều gì đẹp nhất. Vị giáo sĩ trả lời: “Điều đẹp nhất trần gian là niềm tin, vì niềm tin nâng cao giá trị con người”.

Họa sĩ cũng đặt câu hỏi tương tự với cô gái và được trả lời: “Tình yêu là điều đẹp nhất trần gian, bởi tình yêu làm cho cay đắng trở nên ngọt ngào; mang đến nụ cười cho kẻ khóc than; làm cho điều bé nhỏ trở nên cao trọng, cuộc sống sẽ nhàm chán biết bao nếu không có tình yêu”.

Cuối cùng họa sĩ gặp một người lính mới từ trận mạc trở về. Được hỏi, người lính trả lời: “Hòa bình là cái đẹp nhất trần gian, ở đâu có hòa bình, ở đó có cái đẹp. Và họa sĩ đã tự hỏi mình: “Làm sao tôi có thể cùng lúc vẽ niềm tin, hòa bình và tình yêu?”.

... Khi trở về nhà, ông nhận ra niềm tin trong ánh mắt của các con, tình yêu trong cái hôn của người vợ. Chính những điều đó làm tâm hồn ông dâng tràn hạnh phúc và bình an. Họa sĩ đã hiểu thế nào là điều đẹp nhất trần gian. Sau khi hoàn thành tác phẩm, ông đặt tên cho nó là “Gia đình”.

(Theo Phép nhiệm màu của đời, NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh)

Thực hiện yêu cầu từ câu 1 đến câu 4:

Câu 1. (0,5 điểm) Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản.

Câu 2. (1,0 điểm) Chỉ ra một biện pháp nghệ thuật được tác giả sử dụng trong văn bản và nêu tác dụng của biện pháp đó.

Câu 3. (1,0 điểm) Qua những ý kiến “Điều đẹp nhất trần gian là niềm tin”, “Tình yêu là điều đẹp nhất trần gian”, “Hòa bình là cái đẹp nhất trần gian”, anh/chị hiểu thông điệp nào về “vẻ đẹp” trong cuộc sống?

Câu 4. (1,5 điểm) Dựa vào văn bản, hãy giải thích vì sao “Gia đình” lại trở thành bức tranh “đẹp nhất trần gian” theo cảm nhận của người họa sĩ.

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ câu chuyện trong phần Đọc hiểu anh (chị) hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) nêu suy nghĩ của mình về ý kiến: *Duy chỉ có gia đình, người ta mới tìm được chốn nương thân để chống lại những tai ương của số phận* (Éuripides).

Câu 2. (4,0 điểm)

Viết bài văn nghị luận phân tích đoạn thơ sau:

*Các anh đứng như tượng đài quyết tử
Thêm một lần Tổ quốc được sinh ra
Dòng máu Việt chảy trong hồn người Việt
Đang bồn chồn thao thức với Trường Sa
Khi hi sinh ở đảo đá Gạc Ma
Họ đã lấy ngực mình làm lá chắn
Để một lần Tổ quốc được sinh ra.
Nếu Tổ quốc hôm nay nhìn từ biển
Mẹ Âu Cơ hẳn không thể yên lòng
Khi lớp lớp dề lên thêm lục địa
Trong lòng người có ngọn sóng nào không?*

*Nếu Tổ quốc nhìn từ bao quần đảo
Lạc Long cha nay chưa thấy trở về
Lời cha dặn phải giữ từng thước đất
Máu xương này con cháu vẫn nhớ ghi.*

(Trích *Tổ quốc ở Trường Sa* – Nguyễn Việt Chiến)

----- HẾT -----

ĐÁP ÁN ĐỀ PHÚ THỌ (ĐỀ 1)

PHẦN I.

Câu 1 (0,5 điểm)

Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản.

- Đoạn văn kể lại quá trình nhân vật họa sĩ tìm kiếm “điều đẹp nhất trần gian”, gặp các nhân vật (vị giáo sĩ, cô gái, người lính) rồi trở về gia đình → phương thức biểu đạt: Tự sự (kết hợp yếu tố miêu tả, biểu cảm, nhưng cốt lõi là kể chuyện).

Câu 2 (1,0 điểm)

Chỉ ra một biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong văn bản và nêu tác dụng.

- Tác dụng: Giúp cho văn bản mạch lạc, sinh động; thể hiện rõ cách tiếp cận của nhân vật họa sĩ với những nhân vật khác nhau để tìm kiếm “cái đẹp”. Mỗi người đều có một cảm nhận riêng, quan điểm riêng về cái đẹp.
- Hoặc: Sử dụng hình ảnh ẩn dụ: “Niềm tin” trong ánh mắt con, “tình yêu” trong cái hôn của vợ → ẩn dụ biểu hiện tình cảm gia đình.
  - Tác dụng: Khắc họa rõ giá trị tinh thần ấm áp, sâu sắc, giúp người đọc cảm nhận “điều đẹp nhất trần gian” chính là tình cảm gia đình.

(Chỉ cần chọn 01 biện pháp + phân tích ngắn gọn tác dụng.)

Câu 3 (1,0 điểm)

Qua những ý kiến “Niềm tin nâng cao giá trị con người”, “Tình yêu làm cay đắng hóa ngọt ngào”, “Hòa bình là cái đẹp nhất trần gian”, anh/chị hiểu thông điệp nào về “vẻ đẹp” trong cuộc sống?

- Gợi ý trả lời:
  - “Vẻ đẹp” thật sự không chỉ là giá trị vật chất, mà là giá trị tinh thần, tình cảm thiêng liêng (niềm tin – tình yêu – hòa bình).
  - “Cái đẹp” xuất hiện khi con người biết trân quý, lan tỏa yêu thương, giữ lòng tin, sống hòa thuận.
  - Gốc rễ của “điều đẹp nhất” nằm ở tâm hồn, lòng nhân ái, hòa bình.

Câu 4 (1,5 điểm)

Dựa vào văn bản, giải thích vì sao “Gia đình” lại trở thành bức tranh “đẹp nhất trần gian” theo cảm nhận của người họa sĩ.

- Khi người họa sĩ về nhà, ông nhận ra:
  - Niềm tin trong ánh mắt các con.

- Tình yêu trong cái hôn của vợ.
- Hòa bình ngay trong sự ấm êm, bình an của mái ấm gia đình.
- Từ đó, ông thấy chính gia đình hội tụ đủ những giá trị đẹp đẽ nhất (niềm tin – tình yêu – hòa bình). Đây chính là “điều đẹp nhất trần gian” mà ông tìm kiếm.

PHẦN II.

Câu 1:

1. Giải thích

- *Gia đình* là tổ ấm của mỗi con người, nơi mỗi con người được sinh ra, được nuôi dưỡng và lớn lên.
  - *Chốn nương thân* là nơi che chở tin cậy, chỗ dựa vững chắc.
  - *Tai ương của số phận* là những bất hạnh, rủi ro gặp phải trong cuộc đời.
  - *Duy chỉ có... mới...* là nhấn mạnh tính duy nhất.
- Câu nói khẳng định giá trị, tầm quan trọng của gia đình với mỗi người: là chỗ dựa, điểm tựa duy nhất để chống lại những bất hạnh, rủi ro gặp phải trên đường đời.

2. Phân tích và chứng minh

- Câu nói có ý nghĩa sâu sắc, là lời nhắc nhở thấm thía về ý nghĩa, giá trị to lớn của gia đình đối với mỗi người:
  - Bởi vì: gia đình là cái nôi hạnh phúc của mỗi người.
  - Nơi đó ta được nuôi dưỡng, chở che, bao bọc, được đón nhận tình yêu thương thiêng liêng vô bờ bến của những người thân, những người ruột thịt.
- Truyền thống, lối sống và sự giáo dục của gia đình là môi trường hình thành nhân cách, phẩm chất cho mỗi con người – những hành trang cần thiết khi đối mặt với thử thách trên đường đời:
  - Gia đình còn là nền tảng, là bệ phóng cho mỗi con người đến với những thành công sau này (điều kiện kinh tế, mối quan hệ xã hội... của gia đình...).
  - Gia đình còn là hậu phương, là chỗ dựa tinh thần vững chắc: nâng đỡ khi chúng ta vấp ngã, tiếp thêm sức mạnh khi chúng ta gặp khó khăn, trở ngại, an ủi, chia sẻ khi chúng ta đau buồn.
  - Gia đình không chỉ có ý nghĩa to lớn đối với cuộc đời mỗi người mà còn có vai trò quan trọng góp phần tạo nên sự phát triển của xã hội (gia đình là tế bào của xã hội).

3. Bình luận (bàn bạc, mở rộng vấn đề)

- Câu nói trên nhắc nhở con người cần biết quý trọng gia đình.

- Phê phán những người không biết yêu quý, trân trọng giá trị của gia đình (sống thờ ơ, vô cảm, không quan tâm đến những người thân, chà đạp lên những giá trị truyền thống của gia đình...).
- Ý kiến của Euripides đã tuyệt đối hóa vai trò của gia đình đối với mỗi người, song trong thực tế:
  - o Ngoài gia đình, mỗi người còn có những điểm tựa khác để vượt qua những khó khăn, thử thách như: bạn bè, đồng chí, đồng đội, đồng nghiệp.
  - o Những người không có được điểm tựa gia đình vững chắc vẫn biết vươn lên, trưởng thành, trở thành người có ích.

4. Bài học nhận thức và hành động

- Yêu quý, trân trọng gia đình. Nhận thức được vai trò, ý nghĩa của gia đình đối với mỗi người và xã hội.
- Bằng những việc làm cụ thể góp phần xây dựng gia đình của mình hạnh phúc, bền vững, giàu mạnh. Vận động những người xung quanh cùng chung tay xây dựng gia đình vì một xã hội tốt đẹp.

Câu 2 (4,0 điểm)

Gợi ý dàn ý chi tiết:

1. Mở bài:

- Giới thiệu tác giả Nguyễn Việt Chiến, bài thơ “Tổ quốc ở Trường Sa”; bối cảnh: ca ngợi người lính hải quân, tinh thần bảo vệ biển đảo.
- Dẫn đoạn thơ nêu nhiệm vụ phân tích.

2. Thân bài:

a) Khái quát nội dung:

- Đoạn thơ tôn vinh sự hi sinh anh dũng của các chiến sĩ Gạc Ma, Trường Sa (hình ảnh “người lính lấy ngực mình làm lá chắn”).
- Tình yêu Tổ quốc mãnh liệt, gắn với hồn thiêng sông núi, Mẹ Âu Cơ, Lạc Long Quân.

b) Phân tích nghệ thuật và nội dung chi tiết:

- Hình ảnh “trượng đài quyết tử”, “dòng máu Việt chảy trong hồn người Việt”, “ngọn sóng trong lòng người”... giàu sức gợi, thể hiện khí phách quật cường.
- Giọng thơ: khi hào sảng, khi da diết; nhịp thơ gấp gấp xen lẫn trầm lắng, khơi dậy lòng tự hào dân tộc.

- Tứ thơ: Xoay quanh “Tổ quốc hôm nay nhìn từ biển” – vấn đề chủ quyền, tinh thần cảnh giác trước nguy cơ xâm lấn (“khi lớp lớp đè lên thêm lục địa”).
- Các biện pháp nghệ thuật: so sánh, ẩn dụ (đảo đá Gạc Ma, ngực lá chắn), điển cố truyền thuyết (Mẹ Âu Cơ, Lạc Long Quân) → kết nối truyền thống – hiện đại.

c) Ý nghĩa và thông điệp:

- Ca ngợi công ơn các thế hệ cha anh đổ máu giữ biển đảo.
- Thức tỉnh trách nhiệm của mỗi người Việt với non sông, đặc biệt là chủ quyền biển đảo.
- Khích lệ lòng yêu nước, niềm tự hào và ý chí bảo vệ Tổ quốc.

3. Kết bài:

- Nêu giá trị của đoạn thơ: Giàu cảm xúc, khơi dậy lòng yêu nước, nhắc nhở thế hệ trẻ về bài học lịch sử và nghĩa vụ giữ gìn chủ quyền.
- Khẳng định tài năng sáng tác của Nguyễn Việt Chiến, cũng như tiếng nói tâm huyết về Trường Sa, Gạc Ma trong thơ ca hiện đại.